

کارکرد ریال دیجیتال در اقتصاد

ریال دیجیتال، نوعی ارز دیجیتال است که توسط بانک مرکزی صادر و پشتیبانی می شود و به نوعی یک اسکناس الکترونیکی و جایگزین پول کاغذی است

سرمایه گذاری نیست و صرفا جایگزین اسکناس خواهد شد. بانک مرکزی هدف خود از طراحی رمزریال را تبدیل اسکناس به یک موجودیت قابل برنامه ریزی و برنامه نویسی اعلام کرده تا با این فرآیند، پول دارای موجودیت هوشمند شود. سطح امنیت بالای آن یکی از ویژگی های حائز اهمیت رمز ارز ریال در مقایسه با اسکناس است؛ در واقع طراحی رمزریال به صورتی است که ردیابی و جوجه دقیق قابل انجام است و حتی در صورت سرقت اطلاعات رمز ریال و هک گوشی تلفن هوشمند توسط سارقان و هکرها امکان ردیابی وجود دارد. هدف بانک مرکزی از انتشار پول دیجیتال در گام نخست بسترسازی برای توسعه اقتصاد دیجیتال در کشور و پاسخ به نیازمندی های مرتبط با حوزه پرداخت در اقتصاد دیجیتال اعلام شده است. بسیاری این تصور را دارند که رمزریال، مانند سایر رمز ارزها (Coin) ها است که قابلیت سرمایه گذاری دارد اما باید تأکید شود که این گونه نیست، زیرا هیچ فردی بر روی پول سرمایه گذاری نمی کند؛ به بیان بهتر رمزریال همچون اسکناس ابزار مبادله، دارای قوه ابراء و یک ابزار پرداخت است.

مقررات گذاری و نظارت بر رمز ارزها

محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی اظهار کرد: با توجه به حرکت بانکداری جهانی به سمت هوش مصنوعی باید در این زمینه برنامه داشته باشیم و اقدامات لازم در این حوزه را به سرعت اجرایی کنیم و ما هم در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران این رویکرد را دنبال می کنیم. وی افزود: توسعه ریال دیجیتال و استقرار اقتصاد هوشمند از تحولات مهم نظام بانکی است؛ چه در حوزه پرداخت خرد و چه تسویه های کلان که می تواند اثربخشی نظام پرداخت کشور را افزایش دهد. اکنون کشورهایی مثل چین، روسیه، عربستان، امارات، ترکیه و هند در مرحله آزمایشی هستند و مطالعات اولیه را پشت سر گذاشته اند؛ ما نیز در همین مرحله قرار داریم و اکنون اجرای آزمایشی آن در کیش برقرار است. ریال دیجیتال قابلیت برنامه ریزی دارد و اکنون بانک های ملت تجارت و ملی از آن استفاده می کنند و امیدواریم پنج بانک دیگر هم به این سیستم متصل شوند. رئیس بانک مرکزی اظهار کرد: موضوع بعد رمزپول های اکرپیتوکارنسی است و در مرحله بعد تنظیم گری بانک مرکزی در این حوزه است. قاعده گذاری در حوزه رمزپول ها کار بسیار سختی است و تمام کشورها در این حوزه در ابتدا با چالش مواجه شده اند. ریال دیجیتال به کاهش هزینه چاپ و گردش پول کمک می کند؛ نگهداری پول هم اکنون سخت است و به همین منظور نظام پرداخت کاردی بیشتر محوریت یافته است. با توجه به این که بیش از ۵۰ درصد تراکنش های بانکی خرد از نوع تراکنش های خرد و بسیار خرد است، می توان با استفاده از ریال دیجیتال پرداخت ها را تسهیل کرد که البته در وهله اول از ریال دیجیتال می توانیم برای پرداخت های خردی که حجم بالایی دارد و هزینه بالایی به شبکه بانکی تحمیل می کند، استفاده کنیم که این موضوع در کاهش هزینه های بانکی نیز تأثیرگذار است.

تیرماه امسال اجرایی شد. ریال دیجیتال مشابه با اسکناس، تعهد بانک مرکزی به شکل الکترونیکی است که می تواند جهت انجام پرداخت های عمومی مورد استفاده قرار گیرد. ریال دیجیتال برخلاف سایر انواع پول الکترونیک رایج در کشور که از طریق حساب های بانکی و ابزارهای پرداخت متداول همچون کارت بانکی عمل می کند، مورد استفاده قرار می گیرد.

ویژگی های ریال دیجیتال

در تشریح ویژگی های رمزریال ملی این گونه توضیح داده شده که در رمزریالی که در داخل گوشی قرار می گیرد، بانک به عنوان شخص سوم و واسطه که امکان انتقال وجه را فراهم می کند، حذف و عین پول و اسکناسی که در جیب داریم به صورت الکترونیک منتقل می شود. ریال دیجیتال عملا اسکناس است و همه مولفه های اسکناس به غیر از فیزیک اسکناس را دارد و با استفاده از آن به راحتی و به سرعت می توان خرید یا انتقال وجه انجام داد؛ به همین دلیل برای تراکنش های خرد در کشور، ریال دیجیتال انتخاب شده است. ریال دیجیتال در بستر دفتر کل یا DLT پیاده شده و کارایی حوزه نظارت بر پرداخت را برای بانک مرکزی افزایش می دهد و چون مستقیما به کیف پول افراد واریز می شود، عملیات سیاست پولی را نیز تسهیل می کند و به لحاظ کارکرد کاملا با رمز ارزها متفاوت است و احتیاج به استخراج ندارد. با انتشار رمزریال، افراد اسکناس ریال خود را تحویل بانک مرکزی می دهند و رمز ریال تحویل می گیرند که این رمز ریال قابل استفاده برای

بیش از ۱۳ سال است که رمز ارزها ایجاد شده و در این مدت گسترش پیدا کردند و امروزه تحت عنوان

فرزانه پیری

روزنامه نگار

رمزدارایی ها شناخته می شوند اما ناشناخته بودن رمز ارزها و نبود چارچوب مشخص برای آنها سبب شد تا کشورهای مختلف به این حوزه ورود نکنند و تکلیف مجاز یا ممنوع بودن آن ابهام داشته باشد. با این حال، رمز ارزها به اندازه ای گسترش یافته اند که نمی توان از تأثیرات آنها بر بازارهای پولی و مالی کشور چشم پوشی کرد. یکی از چالش های امروز اقتصادها این است که آیا باید آنها را به رسمیت شناخت یا نه و استفاده از این رمزپول ها برای معاملات، خرید و فروش و... اقدام درستی است یا نه. در کشور ما طبق قانون، بانک مرکزی، مسئولیت سیاست گذاری و نظارت در حوزه رمزپول ها و ابرعهده گرفته است. در این راستا سند «چارچوب سیاست گذاری و تنظیم گری بانک مرکزی در حوزه رمزپول ها»، پس از تصویب در هیأت عالی بانک مرکزی به عنوان راهنمای سیاست گذاری ارائه شده است. راه اندازی ریال دیجیتال یا رمز ارز ملی طی دو سال اخیر در کشور مطرح شده و بانک مرکزی قصد دارد آن را اجرایی کند. یکی از اهداف این طرح، فعال سازی ظرفیت برنامه پذیری پول در کارکردهای اقتصاد دیجیتال عنوان شده است. پس از طی مراحل مختلف فاز آزمایشی ریال دیجیتال در جزیره کیش از

پرداخت پول از طریق موبایل

هستیم به سمت مفاهیم EMD حرکت کنیم و به دلیل هزینه و ارزیابی بالای تبدیل کارت های الکترونیک به کارت های مغناطیسی در تلاش هستیم با فراهم کردن زیرساخت های فناوری از NFC تلفن های همراه استفاده کنیم. معاون بانک مرکزی تصریح کرد: در حال حاضر نزدیک به ۷۰ درصد بانک های صادرکننده ما این امکان را دارند که همین بانک ها نیز منتخب در پروژه میرشتاب بودند و تا پایان دی ماه نیز ۳۰ درصد از شبکه پذیرندگی را نیز به این پروژه اضافه خواهیم کرد تا مردم بتوانند با موبایل خودشان اگر NFC را پشتیبانی کند، امکان خرید داشته باشند. مومن واقفی بیان کرد: در این رابطه از فناوری توکنایزیشن در طرح کهریا استفاده کردیم، به صورتی که کارت بانکی به صورت توکنایز در تلفن همراه ثبت شود و سپس عملیات پرداخت با استفاده از تکنولوژی NFC تلفن همراه انجام شود.

نوش آفرین مومن واقفی، معاون فناوری های نوین بانک مرکزی گفت: دوره آزمایشی پروژه ریال دیجیتال تمام شده و برنامه کنونی ما بر توسعه پذیری و کاربردهای آن متمرکز است. کهریا، پروژه ای مبتنی بر EMV و NFC و توکنایزیشن (Tokenisation) و در واقع ترکیب چند فناوری جدید است، به نحوی که بتوانیم کارت را به صورت توکن در موبایل ذخیره کنیم و برای تراکنش های مبتنی بر NFC از آن استفاده کنیم. وی افزود: در پروژه کهریا، بانک های بزرگ کشور حضور دارند و حداقل نزدیک ۹۰ درصد مشتریان بانکی در خصوص کهریا پوشش داده شده اند. وی افزود: کهریا زیرساختی است که در صنعت بانکی در حال تلاش

سقف تراکنش با ریال دیجیتال چقدر است؟

از مرزهای ایران ندارد. مشتاق سقف تراکنش با ریال دیجیتال را تا زیر ۱۵ میلیون تومان اعلام کرد و گفت: عده ای از اقتصاددانان معتقد به موجودی به نام مهندسی اجتماع هستند و فکر می کنند جامعه را از طریق اقتصاد می توان مهندسی کرد. وی در مورد تفاوت پول الکترونیک با پول دیجیتال بیان کرد: پول دیجیتال توسط یک برنامه رایانه ای قابل برنامه ریزی شدن است و با برنامه نویسی پیچیده و قراردادهای هوشمند می توان کارهای مختلفی را با آن انجام داد؛ اما پول الکترونیک همان پولی است که الان در کارت های ما وجود دارد.

کاوه مشتاق، مدیرعامل انجمن بلاک چین در مورد چالش ها و الزامات ریال دیجیتال (رمز ریال) می گوید: ما از سال ۲۰۰۹ یاد گرفتیم اطلاعات در فضای دیجیتال را طوری نگهداری کنیم که غیرقابل تغییر باشند. فناوری بلاک چین یا همان فناوری زنجیره بلوک هم زمانی که غیرمتمرکز باشد می تواند ویژگی های شفافیت و غیرقابل تغییر و غیرقابل هک شدن را از خود بروز دهد. وی خرید و فروش کوچک و پرداخت های ریز مردم را از کاربردهای ریال دیجیتال برشمرد و افزود: ریال دیجیتال یک شبکه بلاک چین به نام شبکه «برنا» است که به هیچ وجه غیرمتمرکز نیست و هر تراکنش در این شبکه توسط بانک مرکزی قابل برگشت است. مدیرعامل انجمن بلاک چین ادامه داد: ریال دیجیتالی که برای ایران تدارک دیده شده فقط برای تراکنش های خرد مردم است و هیچ فرد خارجی حق داشتن ریال دیجیتال را ندارد و هیچ تراکنشی خارج